

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezapre reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

120. števil.

Maribor, dne 22. oktobra 1928

Letnik XV.

Kje in kako vlada varčuje?

Beograjska vlada vedno skrbi za to, da se dela dovoljna razlika med velikimi in malimi, med visokimi in nizkimi. Za velike in visoke so vedno odprte vse državne blagajne, krediti in fondi, navzdol se pa strašno pritiska in izžema ter se na primer uradništvo, ki je izven ali pa izpod kroga beograjske porodice, še pri tem oškoduje in prikrajša, kar se je obetalo in zagotavljalo po novem zakonu. Če se rabi denar, se takoj pritisne na delovne sloje in brez pomisleka se prikrajša državno uslužbenstvo.

Ministrski svet razvrstuje sedaj uradnike po kategorijah in pri tem se posvetuje, kako bi jim to vzel, kar jim novi zakon daje na plačah. Finančni minister je enostavno imenoval komisijo, ki je izdelala načrt za zvišanje draginjskih doklad za 25 odstot. Po tem načrtu bi uradniki dobili iste prejemke kot pred sprejetjem uradniškega zakona, ker bi povišek plač, ki ga določa novi zakon, požrlo znižanje draginjskih doklad. Finančni minister hoče na ta način «prihraniti» pol milijarde dinarjev za druge izdatke, izvzel bo pa pri tem seveda oficirje.

Kam gredo taki «prihranki»? — Za ministrstva se gradijo dragocene palače, potem je Panteon, režimska propaganda, komisije, parade in nepregledna vrsta sinekur za porodičarje. Da je treba spodaj stiskati, tlačiti in varčevati, zgoraj pa s polnimi rokami razsipati, v tem so sporazumni in složni vsi naši centralisti iz radikalskega in demokratskega tabora. Ta sloga se je lepo pokazala, ko so poslanci privedli svoje «mezno gibanje» na 300 D dnevno. Proticentralistična opozicija je temu nasprotovala, najhujši preprič med radikali in demokrati je pa takoj prenehal, ko so prišle na dnevni red — poslanske dnevniče. Ko so dosegli dnevno 300 D, mesečno pa 9000 D ali 36.000 kron, svoto, od katere mora živeti kakih osem uradniških družin, je bilo pa soglasja zopet konec in še z večjo vnemo so se zopet ometavali s psokami: lopov, lažnjivec, goljuf, špijon itd.

Temeljito se varčuje pri ministrstvu za socialno politiko. Njegove proračunske postavke so vedno manjše, kar je najboljšje znamenje socialnega nazadnjaštva današnjega režima, ki delavska mezna in eksistenčna gibanja označuje s komunistično zaroto ter uduši z nasiljem, predstavnikom režima pa pripravlja najrazkošnejše življenje brez ozira na vse potrebe naroda in države.

Lepo sliko vladnega varčevanja daje tudi postopanje z upokojenci, katero nam zagrebški «Obzor» dobro opisuje. — Vprašanje pokojnin je v tolikem kaosu, da se v njem nihče več ne znajde. Kdor je mogel, je oskrbel sebe in svoje, drugi so pa berači. Kdor spada v ožji krog režima, je sijajno oskrbljen, drugi so pa silno oškodovani. Primeri za to so tudi v Srbiji. Pašič je sebi oskrbel poleg toliko težkih in lahko dobljenih milijonov še penzijo od 120.000 D. Večina ministrov gre že danes lahko v pokoj s pokojnino 96.000 D. Današnje plače in drugi dohodki so pa seveda še večji in za to se s penzijo lahko še čaka. Državni svetniki imajo poleg vseh doklad 65.100 D in ker so sami stari ljudje, lahko gredo v penzijo s celo plačo. So pa tudi drugi penzionisti. Tri nam predstavlja beograjska «Politika». Tu je general Živko Pavlovič, o katerem trdijo, da je eden od najposobnejših oficirjev, a minister vojne ga je nalašč odstavil in upokojil; mesečno prejema 1662 D. — Drugi je Stojan Protič. On je bil predsednik ministrskega sveta in ko je nehal biti minister, je prišel nazaj na mesto državnega svetnika, po volitvah je bil pa upokojen. Imel je 26 službenih let, penzije pa ima z vsemi dohodki mesečno 1200 D. Tretji je general Stevan Pantelič, 84 letni starec, najstarejši srbski oficir in general, upokojen po 45 letni službi s pokojnino vsega skupaj 2400 D mesečno.

Iz tega se vidi, kako na krmilu razumejo vprašanje pokojnine. Ministri in državni podtajniki dobivajo pravico do pokojnine po dveh letih, uradnike in druge državne organe pa mečejo isti ministri na cesto z malo pokojnino ali pa tudi brez nje po 20 letih poštene službe, v kateri sebi niso pripravili milijonov kakor ministri, temveč so bili lačni, goli in bos. Kdor nima visokih prijateljev, ta še svojih bornih pravic ne doseže, ker gotovo je danes 50 odstotkov upokojencev, ki ne dobivajo tega, kar jim pripada. To so tudi upokojenci — Srbijanci, ker prečane je Beograd itak že oropal s svojo relacijo krone napram dinarju 4:1, a kje so potem še druge krivice.

Kakor uradnike, tako delijo tudi penzioniste v grupe, kategorije, razrede in vrste, z redukcijo raste število upokojencev v neizmernost, vlada pa ugiblje, kako bi se pri teh revežih posebnih vrst in kategorij dalo kaj «prihraniti». Režim ima dovolj svetovalcev in takoj se po nekaterih beograjskih listih sedaj svetuje, naj bi se Srbom in Črnogorcem dajale pokojnine po novem, prečanom pa po starem zakonu. Torej: prvim vse, drugim pa nič menda v imenu enakopravnosti in enakosti. Drugi zopet pravijo, da to radi tega, ker je upokojenec v

Srbiji in Črni gori po vojni ruiniran, o prečanskih si pa menda mislijo, da so si pridobili milijone kakor beograjski ministri in njihova družba.

Če bi današnji režim trajal še leta in leta, je gotovo, da bo vedno prihajal s to floskulo o vojni škodi ter skušal z njo prikrihati vampirstvo nenasitne porodice nad narodom in državo.

Politični položaj.

Novo zasedanje narodne skupščine se je pričelo v soboto, 20. okt. Vršila se je volitev predsedstva. Za pred sednika je bil zopet izvoljen radikal Ljuba Jovanović z 124 glasovi, za podpredsednika pa Bakić in Ranković. Za tajnike so izbrani zopet prejšnji tajniki. Z radikali so glasovali Nemci in džemijetovci. Opozicija je dobila 65 glasov. Zemljoradniki vsled intrig samostojneža Pučlja niso hoteli glasovati z opozicijo. Pučelj bi se s tem rad prikupil Pašiču. Prihodnja seja bo v torek, 23. okt. Volil se bo nanovo finančni odbor in nekateri drugi odbori. Vsi naši poslanci so danes odpotovali v Beograd.

Protič proti Pašiču. Stojan Protič opisuje z v drugič v «Novostih» Pašiča in njegovo delo ter navaja, da je začel Pašič rušiti in razdirati njuno skupno delo že leta 1915 v Nišu, ko mu je Pašič za hrptom začel sestavljati koalicijsko vlado. Samovoljno in zahrbtno je delal tudi v Ženevi in ko se je to v njegovi odsotnosti skušalo popraviti 1. decembra leta 1918, se Pašič na ta 1. december še sedaj tako jezi, da ga nikdar ne omeni. Največjo nekorektnost je pa pokazal napram Protiču v pogledu ustave. Z vsemi drugimi je govoril o važnih vprašanjih, samo z njim ne, mladim, kakor je Velizar Janković, je razlagal svoje stališče, Protiča je pa pustil na nejasnosti in če je ta še tolikrat te stvari sprožil. Podobno je bilo tudi s poslovníkom za skupščino. Pašič je za Protičevim hrptom prigovarjal članom odbora, naj ga sprejmejo, pozneje, ko se mu je to očitalo, je pa rekel, da se na to ne spominja več. Protič končno pravi, da Pašič sicer ni sam ustvaril korupcije, ne odpravlja jo pa, kakor bi bila njegova dolžnost, temveč ji gre na roko z najbližjimi, z rodbino in okolico.

Nekaj o Protičevi akciji. Pašič je poskusil vse, da položi Protiča v politični grob, a se mu ni posrečilo. Protič je začel vnovič izdajati svojega «Radikala». — Kakor je Protič začel v prvi izdaji «Radikala» rušiti ugled ter vpliv Pribičevića, tako se je zagnal sedaj v Pašiča. Začela se je nova borba, katere cilj je: vreči Pašiča. Protič že naznanja v svojem listu, da hoče podreti prav vse mostove, ki so ga še vezali na Pašiča. Ta borba ima mogočnost, da uspe, ker je nagnal Pašič potom centralizma radikale v tako zagato, da se ne bodo izmotali iz nje s Pašičem kot šefom stranke. Umik iz centralizma ne morejo začeti radikali pod vodstvom Pašiča, ampak samo Protiča.

Proti opozicijskemu bloku so se izjavili zemljoradniki na svoji konferenci v Sarajevu in pa na seji glavnega odbora v Beogradu. Na obeh sestankih je bilo odločno odbiti vsako sodelovanje z opozicijskim blokom. Zelo sumljiv se smatra molk Svetozarja Pribičevića, ki se ne vika v tok pregovorov Ljube Davidoviča z vitalnimi opozicijskimi skupinami. Svetozar Pribičević je skušal direktno in indirektno dementirati vesti o tem, da je Voja Marinković na seji glavnega odbora demokratske stranke predložil nov načrt o samoupravah. Po tem načrtu bi samouprave dobile širšo kompetenco. Pribičević je izjavil, da o tem ni bilo niti govora. Ve se pa, da je Voja Marinković v resnici predložil tak načrt in da bo ta načrt razmnožen in razdeljen med člane glavnega odbora, da ga prouče. Ta načrt se smatra za prvi korak nove orientacije demokratov k avtonomističnim strankam. Tendenca Svetozarja Pribičevića gre za tem, da se latentna ideja glavnega odbora o decentralizaciji pokrije in da ne pride v javnost. Da bi pa ne dal povoda nespornemu in povoda govoricam o razdoru med njim in Davidovičem, Pribičević molči. Ljuba Davidovič ima pretežen del članov glavnega odbora za seboj, ker se mu je poleg njegove struje sedaj približal tudi Voja Marinković, ki je bil dosedaj vodja takozvane srednje struje v demokratski stranki. Marinković hoče s svojim načrtom dati demokratski stranki novo obilježje in prevesti stranko na reelno in določeno pot.

Zemljoradniški poslanski klub. Kakor smo že na drugem mestu poročali, so se zemljoradniški poslanci na dveh svojih sejah izjavili proti opozicijskemu bloku, ki ga snujejo demokrati. Ta sklep pa izhaja iz tega, da večina zemljoradniškega kluba sploh nima pravega upogleda v politično situacijo in da vodijo klub nekateri ljudje, ki so tihi pomočniki vlade in razumejo tudi svoje strogo opozicijske tovariške speljati vedno na tako pot, ki izgleda na videz režimu zelo nasprotna, v resnici pa ga celo podpira. Poslanci-seljaki so zahtevali najstrožjo opozicijo, voditelji kluba — vladni prijatelji so pa dejali: Evo, to je najstrožja opo-

zicija — in storilo se je tako, da je bilo vladi prav. — Tako se je postopalo tudi pri glasovanju glede zakona o taksah. Zemljoradniški voditelji so dosegli, da se klub ni udeležil glasovanja in tako so vlado podpirali, da ni izgubila kvoruma, svojim tovarišem pravim opozicijskonalcem so pa trosili pesek v oči, da je to najstrožja — opozicija.

Stranka «srednje linije». Včeraj se je vršil v Zagrebu ustanovni občni zbor nove stranke, ki misli v duhu lanskega zagrebškega kongresa posredovati med centralističnim režimom in proticentralistično opozicijo. — Zbora se je udeležilo več bivših politikov in državnik iz Beograda, med njimi tudi bivši demokratski poslanec Anastasijevič, bivši srbski poslanik Milutin Jovanović in bivši skupščinski predsednik dr. Ribar.

Interpelacija radi prevzema južne železnice. Na eni od prvih sej skupščine mislijo demokrati vložiti interpelacijo o prevzetju južne železnice, ki se je izvršilo na posebno nagel in prikrit način. Demokrati se nadeajo, da se bo ob priliki odgovora na to interpelacijo odkrilo mnogo zakulisnih špekulacij v prometnem ministrstvu.

Po svetu.

Položaj Nemčije. Francosko-nemški spor se je zopet poostiril. Nemški opravnik v Parizu je v zvezi s svojimi prejšnjimi razgovori zopet natančno obrazložil francoskemu ministrskemu predsedniku naziranje nem. vlade glede ureditve razmer na zasedenem ozemlju in glede nadaljnega postopanja v reparacijskem vprašanju. Pri tem je povdarjal glede dobav premoga in koks, da je Nemčiji sedaj nemogoče prevzeti finansiranje od strani države ter je opozoril na izredno nevarne posledice, ki bi nastale, ako prerogovniki v kratkem ne bi mogli vzpostaviti dela, ker bi 550 tisoč rudarjev s svojimi rodbinami in več milijonov delavcev v drugih industrijah ostalo brez kruha. Ponudil je, da se v vseh teh vprašanjih pričnejo med Nemčijo in Francijo ter Belgijo nova pogajanja.

Ministrski predsednik Poincaré je kategorično odklonil vzpostavitev pogajanj od vlade do vlade za zotepni pričetek dela na ruhrskem ozemlju. Navodila uradnikom in industrijcem ga ne brigajo. Interesira ga popolna vzpostavitev stanja pred 11. januarjem. Na kak način bo nemška vlada izvršila finansiranje stvarnih dobav, ni njegova stvar. Razpravo morebitnih nemških predlogov po reparacijski komisiji ne bo toliko časa dopustil, dokler nemški odpor po francoskem naziranju ne bo popolnoma ukinjen. — V notranjosti države sta beda in pomanjkanje dosegla vrhunec, politično se pa desnica kakor levica pripravlja na diktaturo. Spor med berlinsko in saško vlado še vedno ni poravnal, ker je državna vlada tako sestavljena, da se ne more odločiti ne za in ne proti socialistični oblasti na Saškem. V slučaju oboroženega nastopa proti saksoskemu prebivalstvu je zagrožena stavka po celi državi. Na Bavarskem je boj med samimi monarhisti in sicer med vse-nemškimi monarhisti Ludendorffa in pa med pristaši princa Rupprehta, ki hočejo Wittelsbachovsko samostojno bavarsko kraljevino.

Za zvezo evropskih držav. Bivši nemški državni minister in točasní podpredsednik nemškega državnega zbora dr. Bell se v uvodniku «Kölnische Volkszeitung» dne 15. t. m. vrača na svojo idejo o Združenih državah Evrope, ki jo je bil sprožil že o novem letu 1922. Pravi, da more le popoln, iskren sporazum med evropskimi državami izvršiti obnovitveno delo v Evropi in zavarovati zapadno kulturo pred propadom. V tej zvezi ne sme manjkati nemški narod, ki mu je v evropski zgodovini določena jako važna vloga. O ustroju evropskih Združenih držav naglasa pisatelj, da ta ustroj ne bo posegal v suvereniteto držav, marveč bi temeljil na skupnem obravnavanju vseh običajnih političnih, gospodarskih, mednarodnopravnih, socialnih, kulturnih in prometno političnih vprašanjih. Zveza evropskih držav tudi ne bi bila nobeno konkurenčno podjetje proti Zvezi narodov, marveč bi jo le še okrepila in utrdila. Pisatelj priznava, da bo treba premagati še mnogo velikih ovir, predno si misel evropskih Zedinjenih držav pribori zmago, toda volja za obnovo Evrope in ohranitev zapadne kulture mora končno zmagati.

Oboroževanje in posojila. Francoski senator Berengér, ki je prepotoval Jugoslavijo, Rumunijo in Poljsko, je izjavil v Varšavi, da je francoski senat že odobrila projekt, po katerem dobijo Poljska, Rumunija in Jugoslavija v vojaške svrhe 800 milijonov frankov posojila. Od tega dobi Poljska 400 milijonov, drugi dve državi pa vsaka po 200 milijonov.

Zaplemba posestev bivših nadvojvod na Češkem. Kakor je znano, je češka vlada po prevratu zaplenila posestva članov Habsburške rodbine, med temu tudi ogromna posestva nadvojvoda Jožefa Ferdinanda in Huberta Salvatorja. Ta dva sta se pa proti zaplembi pritožila z motivacijo, da že od leta 1912 nista več člana habsburške hiše ter se jima morajo radi tega po-

sestava vrniti. Pritožbo pa je češko vrhovno razsodišče odklonilo iz vzroka, ker sta leta 1918, ko je Češka postala samostojna država in ko se je sklenila zapleniti posestva Habsburžanov, še pripadala habsburški rodbini.

Rusija in Francija. Pariški listi poročajo, da je predsednik ruske državne banke začel s francoskimi industrijalci pogajanja v svrhu obnove sladkorne industrije v Ukrajini. Obenem je stopil tudi v stike s finančnimi krogi ter jih upa pridobiti za to, da bi dali Rusiji večje posojilo. Rusija je pripravljena ta posojila vračati tudi v blagu in bi se vsako leto izvažalo iz Rusije v Francijo dogovorjeno količino žita. Ni pa še znano, kako je sklenila francoska vlada odgovoriti na ruske predloge glede priznanja ruskih predvojnih dolgov, glede posojila in moratorija in pa če misli priznati sovjetsko vlado.

Beleške.

Nekaj iz prošlosti radikalne stranke. Sedaj, ko se je začela znova borba med Protičem in Pašičem, je treba pibiti, da je postal Protič aktiven član radikalne stranke kot mlad profesor, ki je bil komaj star 24 let. Ko je Protič nastopil aktivno politično pot, je bilo Pašiču 40 let in je bil tedaj šef mlade ter revolucionarne stranke. Novinar Pera Todorovič je bil prvi duševni vodja radikalov in je bil radi svojega antidinastičnega in protirežimskega prepričanja in boja večkrat po cele mesece v zaporu. Istotako je bil večkrat zaprt Stojan Protič, le samo Nikola Pašič kot šef stranke je znal vedno zamenjati vrata ječe s pravočasnim pobegom iz Srbije in se je ob takih prilikah zatekel v Avstrijo ali na Bolgarsko. Radikalna stranka je bila začetkom revolucionarna in je širila med priprostim narodom res radikalna načela, nastopala je proti plačevanju davkov, proti vojski itd. Kakor hitro se je pa stranka toliko ojačila, da je prišla do vlade, je nehala z revolucionarnostjo, postala ni samo reakcionarna, ampak si je pomagala do oblasti potom vsestranske korupcije in ostudnega podkupovanja nasprotnikov. Glavna orientalska dedščina radikalne stranke je pač bakšiš.

O nasprotju Pašič-Protič piše «Hrvat» sledeče: Leta 1918 je zgubil Pašič na dvoru ves svoj ugled, katerega je užival poprej in celotna Pašičeva popularnost je pršla na Protiča, ki je s svojo znanostjo in sposobnostjo zaslužil, da zavzame vodilno mesto med radikali. Ni bil slučaj, ampak naravnost sklep dvora leta 1918, da ostane v novi državi Hrvatov, Srbov in Slovencev prvi predsednik vlade Protič. Decembra leta 1918 (ko se je mudil Pašič v Parizu in je že bil namenjen, da odpotuje iz Boegrada) je prinesel Protič takratnemu regentu Aleksandru v podpis imenovanje nove vlade. — Aleksander je odklonil podpis liste ministrov, ki je bila rezultat dogovora vseh zastopnikov takozvane privremne narodne skupščine. Regent je rekel, lista je dobra, a samo eno ime mi ne dopade. In to je, je vprašal Protič? Prvo ime, odgovori regent in tako je bil sestavljen kabinet, kateremu ni načeloval Pašič, ampak Protič.

Pašičeve metode. Kakor hitro je postal Protič predsednik vlade v privremni narodni skupščini, se je začela borba med njim in Pašičem. Pašič je podvzel vse, da odvzame Protiču vsak vpliv na vodilnih mestih in slednjic mu je vzela celo mandat. Na enak način kot Protiča je izpodrinil Pašič tudi rajnega Vesniča. Vesniča je začel Pašič preganjati, ko je postal ta predsednik vlade. Radi Pašičevega vpliva je moral Vesnič v Rapallo, Pašič je tedaj že dobro znal, da bo žel tamkaj neuspeh in baš radi tega ga je poslal tjakaj, da ga onemogoči. Pašič je tedaj dobro vedel, kaka je bila zunanje-politična situacija, ker je bil predsednik SHS mirovne delegacije baš on, a ni poslal v Rapallo svojega negovanca in ljubljena Ninčiča, da se ne bi ta osmešil, ampak Vesniča. Govorijo celo, da je rekel Pašič Ninčiču predno je šel Vesnič v Rapallo: «Nemoj Momočilo, da ideš u Rapallo, jer če tamo . . . ružne stvari da se svrše . . . » Z rapaljsko pogodbo je hotel Pašič ugonobiti Vesniča in Trumbiča in je pozneje lahko odbil vse napade na njega za onega radi rapaljske pogodbe s Pašiču lastnim izgovorom: «Pa . . . mene nije tamo ni bilo».

Ministrstva — advokatski klubi. Brezobzirnost s katero posamezni visoki funkcionarji vodijo svoje umazane posle, presega že vsako mejo. Sedaj je na primer perioda za reševanje sporov glede posrednih in neposrednih davkov. Ker nudijo ti spori advokatom bogat zaslužek, za to je, kakor pravi neki beogrjski list, postalo ministrstvo financ prava pisarna radikalnih advokatov. Ni še dovolj, da se advokati obnašajo po ministrstvih kakor v svojih pisarnah, razni načelniki in direktorji še zadržujejo spise pri sebi, dokler prijatelji advokati ne pridejo ter ž njim delijo profit. Ti načelniki referirajo «svojim» advokatom, kako stvari stoji, ter jih navajajo, kje ni stvar dobičkanosno zgrabiti. Navadno napravijo v aktu tudi kako napako, da advokat lahko zadevo ovrže in popolnoma uzuelno je že to, da advokati sem in tje prenašajo ministrske spise. Rezultat tega: rop posameznih strank.

Onevne novice.

V Čadramu je včerajšnje nedeljo bil shod SLS, ki je bil dobro obiskan. Otvoril in vodil je zborovanje g. kaplan Rančigaj. Poslanec dr. Hohnjec je podal izčrpano poročilo o razmerah, ki sedaj vladajo po poedinah državah Evrope in o notranjem položaju v naši državi. Poročilo je bilo sprejeto z velikim vsestranskim odobravanjem. Enoglasno so bile sprejete resolucije, v ka-

terih se izreka popolno odobravanje in zaupanje politiki in delu poslancev SLS, protestira zoper vpeljavo kuluka v Sloveniji, zoper ukinjenje jesenskih počitnic na ljudskih šolah na deželi ter zoper poizkušano ukinjenje bogoslovne in medicinske fakultete na ljubljanskem vseučilišču.

Kopija «Kmetijskega lista» je postalo «Jutro». Odkar so potisnjeni demokratje v opozicijonalno ozadje, so postali ravno taki kot samostojni. «Jutro», ta «najbolj informirani» dnevnik prinaša popolno, po «Kmet. listu» kopirane laži. Tako piše «Jutro» od sobote: «Tudi ni res, da SLS svojim volilcem ni imela ničesar dati. Dala jim je parkratni povišek zemljiškega davka, dala jim je z zagrebškim Markovim protokolom nove takse, povišane železniške tarife, kuluk in še nešteto drugih dobrot samoradikalnega, po milosti klerikalcev postavljenega in vzdrževanega režima. Edini dobiček od volitev 18. marca imajo klerikalni poslanci, kateri vlečejo na dan po 300 D dijet in dobe vsak mesec najmanj en milijon kron. Na take demagoške neumnosti sploh ni mogoče odgovarjati; ker bi jih ravno tako lahko obrnili na demokrate in g. Puclja, ki so ravno tako v narodni skupščini in v opoziciji kot Jugoslovanski klub in tudi niso — ravno demokratje kot druga najmočnejša stranka zamogli preprečiti: kuluka, zvišanja železniških tarifov itd. in tudi oni vlečejo dijete kot klerikalni poslanci. Ako bi bili gospodje demokrat vladno koalirani z radikali, bi imeli ravnotako povišane davke, železnice podražene in kuluk in še nekaj več — za vsakim opozicijonalcem bi stal najmanj eden žandar in tiskovne svobode bi sploh ne bilo. Demokrate poznamo. Zmerjajo čez vladne naredbe, kojih načrte in predloge so sami stavili, ko so bili vladno poročeni z radikali.

Kako in zakaj je postal Pašič šef radikalne stranke? Ko se je začel med mladimi Srbi pokret radikalne stranke, ni bil Pašič nikak duševni vodja ter radikalnih pokretačev, ampak so ga postavili ti mladi radikalni politični bojovníki za predsednika samo radi tega, ker je imel že s 25 letom lepo brado, med tem ko so bili vsi drugi njegovi tovariši golobradci. Pašiču je torej pripomogla do predsedstva njegova brada in ne pamet, pogum ali delo!

Bodo zopet zaslužili. Trgovinski minister dr. Kojič, poslanec Ilija Mihajlovič in vsem dobro znani Rade Pašič snujejo veliko družbo, ki bo prevzela oddržave v svoje roke vse tvornice za svilo in sicer v Pančevu, Novem Sadu itd. Vrednost teh svilarn je cenjena na 800 milijonov dinarjev. Akcijska družba, ki bo prevzela te svilarne bo imela kapital od 200 milijonov dinarjev. in bodo te svote porazdeljene na delnice po tisoč dinarjev. Pri teh svilarnah bo zopet lep zaslužek za najvišjo gospodo.

Laški okraj. Ministrstvo za prosveto je poslalo vsem šolskim vodstvom naredbo, v kateri zabičuje učiteljstvu, da tudi v verskem oziru izpolnjuje svoje dolžnosti. Redno posečanje cerkve je dolžnost vestnih vzgojiteljev, pravi ministrstvo v naredbi. Bomo videli, kako bo učiteljstvo odslej izpolnjevalo to naredbo ministrstva. V našem okraju, v št. Rupertu, št. Lenartu in po drugod imamo učiteljstvo, ki ne zahaja v cerkev nobeno nedeljo in noben praznik v veliko pohujšanje ljudstva, katerega bi naj vzgajalo. In potem se še čudi to učiteljstvo, da mu ljudstvo ne izkazuje tistega spoštovanja, ki ga uživajo vsi dobri vzgojitelji. Prosimo torej gospoda nadzornika za laški okraj, da opomni svoje podrejeno učiteljstvo, da se v tem oziru poboljša. Potem bo dobilo ljudstvo tudi zaupanje do šole in do učiteljstva, katerega pa sedaj žalibog nima, ker vidi, da mu učiteljstvo v verskem oziru kviri in pači otroke z zanemarjanjem svojih verskih dolžnosti.

Prekoceanska Makedonija. Listi naših ameriškkih izseljencev so večkrat opomnili beogrjsko vlado, naj posveti več brige izseljeniškem vprašanju in to ne toliko glede izseljevanja iz domovine v Ameriko, ampak z ozirom na organizacijo službe, ki bi vršila med izseljenci propagando. Tolikokrat se je že ugotovilo, da večina izseljencev v Ameriki niti ne poznajo novih prilik v domovini in so sploh pretrgane med njimi ter namni vse vezi in stiki. Propagando vodijo med našimi izseljenci čisto tuji agenti. Opozorjena je bila nadalje beogrjska vlada, da se bo večina teh izseljencev popolnoma odtujila domovini. Izseljeniškega vprašanja se je dosedaj lotilo beogrjsko časopisje in očita naši diplomaciji, da je glede Amerike pokazalo vso svojo nesposobnost in ravno naši ameriškanski konzulati so polni skrahiranih diplomatov. Naši ameriškanski izseljenci niti ne pošiljajo več v domovino toliko denarja kot so ga v začetku, ker nimajo zaupanja v našo državo. Izseljenci kupujejo vedno bolj nepremičnine, kar se tolmači v tem smislu, da se nikakor ne nameravajo več vrniti. Svoječas je prišlo veliko dobrovoljcev iz Amerike na solunsko fronto, a so se vrnili že za časa vojne silno razočarani nazaj v Ameriko in tamkaj agitirajo čisto odkrito proti beogrjskim vlastodržcem. Radi skrajne brezbriznosti naše vlade glede izseljeniškega vprašanja se ustvarja med našimi ljudmi v Ameriki kaos, ki je naperjen proti domovini in nekateri listi imenujejo kolonije naših izseljencev čisto pravilno — prekoceansko Makedonijo.

Razmere v Vojvodini opisuje «Obzor» tako le: Vojvodina mora plačevati največ, ker ima dovolj vsega, a radi tega ni treba dati Vojvodini prav ničesar — ne denarja, ne prometa, ne reparacij, ne agrarne reforme, ker je Vojvodina bogata in vse mora ostati ubogemu Beogradu. Vojvodina mora molčati, ker je prečanska pokrajina — osvobodjena — a črnožolta. Nesposobna beogrjska vlada ne pozna niti enega komadiča te vojvodinske zemlje, a ona zapoveduje in pošilja v te kraje svoje nesposobne in pokvarjene uradnike. Vojvodina je

danes eldorado za vse mastne položaje in dobre za-
služke. V naši državi in osobito v Vojvodini ni sposo-
ben noben drug nego Srbijanec in ta je mojster v ust-
varjanju afer.

Izgon hrvatskega poročevalca. Zagrebšk. «Hrvat» javlja njegov beogrjski dopisnik Matošič, da ga je policija po nalogu notranjega ministrstva pozvala, da takoj zapusti Beograd. Poziv je dobil dopoldne, zvečer so ga pa detektivji že odpravili v Zemun. Ker po zakonih, ki veljajo v Beogradu, brez sodnijske sodbe ne sme biti nihče izgnan, je to zopet slučaj protizakonitosti in čisto režimskega nasilja. Pri ministrstvu notranjih zadev je radi tega interveniralo Novinarsko udruženje in pa poslanec dr. Drinković.

Ciganski štrajki. Kakor je znano, mora na Madžarskem imeti vsaka kavarna in gostilna cigansko godbo, ker drugače ne gre v njo nobeden pravi Madžar. — Cigani-godbeniki v Pečuhu pa so vsled nizke plače začeli štrajkati. Štrajk je trajal tri tedne, dokler se niso lastniki kavarn omehčali. Po vzgledu tovarišev v Pečuhu štrajkajo sedaj skoro po celem Madžarskem ciganske godbe ter zahtevajo večjo plačo.

Po boljševiški revoluciji se je preselila Ruska založna banka iz Petrograda na Krim, odkoder se je po Wranglovem porazu preselila v Jugoslavijo v Kotor. Tu ji je dala vojaška oblast v uporabo zidano barako, kjer je banka spravila razne dragocenosti, katere je dobila na čuvanje od raznih ruskih aristokratskih rodbin, dokler se je nahajala še v Petrogradu. Barako je čuvala vojaška straža, ki je bila nastanjena v istem splotju. Dne 16. marca t. l. pa je prijavil blagajnik banke, Borisov, da je bil ponoči izvršen v barako vlom ter da je ukradenih mnogo zlatih in srebrnih predmetov. Policija, ki je prevzela preiskavo, je takoj osumila vojaško stražo, ki je v omenjeni noči stražila barako. Pri preiskavi so v resnici našli v peči stražnice skritih nekaj srebrnih predmetov, last banke. Takoj so bili aretirani komandant straže in stražarji. V tatvino so bili zapleteni tudi podporočnik Bičak, trgovec Boroe in še par družin iz Kotora. Boroe je ukradeno srebrnino in zlatnino, vredno okrog 2 milijona kron, skrnil v svojem skladišču, kjer so jo našli še nedotaknjeno. Blago so vrnili banki nazaj, krivci so pa izročeni sodišču.

Posojilo jugoslovanske industrije v Holanuj. — Holandski in praški listi poročajo, da se v Amsterdamu pričakuje odposlanci jugoslovanskih industrijalcev na pogajanja za večje posojilo naši industriji. Pričakuje se ugoden potek in izid pogajanj ter zatrjuje, da bi bila holandska industrijska zveza pripravljena, posoditi naši industrijski zvezi svoto, ki odgovarja približno pol milijardi dinarjev.

Bratomor. V okolici Belovara na Hrvatskem sta se sprla brata Mijo in Gjuro Šoštarč radi neke njive. — V prepiru je napadel Gjuro brata z nožem in srpom ter mu zadal par težjih ran na trebuhu in vratu. Žena je ranjenega moža prepeljala v Zagreb v bolnico, kjer je vsled poškodbe umrl. Morilca je orožništvo zaprlo.

Poneverba v davčnem uradu v Pančevu. Svoječasno smo poročali, da je bilo v davčnem uradu v Pančevu poneverjenih okrog 150.000 D. Nova preiskovanja pa so odkrila, da je poneverjenih okrog poldrugij milijon dinarjev. Celokupno uradništvo davčnega urada je v zaporu. V afero je zapleten tudi poslanec San in njegov brat, posestnik Svetozar San, ker sta si izposodila od načelnika davčnega urada večje svote.

Grabežljivost beogrjskih odvjetnikov. «Banatski Glasnik» poroča, da so nekateri beogrjski odvjetniki po Banatu strahovito gulili ljudi. List ne prinaša imen, pač pa navaja, da je eden od teh posestnikov z obljubo, da bodo dobili od agrarne reforme, izvalil 50.000 dinarjev, drugi pa celo 200.000 D nekaj od onih, ki so agrarne reforme bojijo, drugo pa od drugih, ki od nje nekaj pričakujejo. Posestniki in seljaki se odpravljajo sedaj v Beograd, da se pritožijo pri pravosodnem ministru.

Novi begunci. Iz Bolgarije je pribežalo dosedaj 500 beguncev, po večini delavcev ter kmetov, ter kacic 60 do 70 inteligentov. Vrhu tega še prihajajo vsaki dan novi begunci. Ti bolgarski begunci so se zatekli k nam brez vsega in prvo pomoč jim je nudilo prebivalstvo v Nišu in sedaj jih namerava vlada samo podpirati. Te begunce hočejo razposlati po celi državi in mi smo tako srečni, da smo prejeli novo politično skupino ljudi. — Nekak čuden kontrast bodo sedaj tvorili bulgarski komunisti in zemljoradniki napram ruskim caristom.

Ukradel ček za 11.000 D. Pred par mesci je poslal neki izseljenik iz otoka Brača, ki živi sedaj v Ameriki, svoji ženi v domovino potom Jugoslovanska banke v Chile ček za 11.000 D, da plača s tem denarjem neki dolg. Pismo je bilo naslovljeno na Jadransko banko v Splitu, ki bi naj ček poslala na naslov žene. Na pošti pa je pismo od banke odprl poštni sluga ter ukradel iz njega ček. Ček je poslal z neko zaupno ženo k banki, ki ji je tudi izplačala denar. Pred kratkim pa je ona žena, kateri je bil ček v resnici namenjen, dobila pismo od moža v Ameriki, v katerem ji piše, da je že poslal denar potom Jadranske banke v Split. Žena je šla k banki, ki je takoj obvestila policijo. Sum tatvine je takoj padel na omenjenega poštnega slugo, ki je zadnji čas zelo razsipaval z denarjem. Pri hišni preiskavi so našli v njegovem stanovanju skritih še 7500 D, ostalo pa je že zapravil. Slugo in njegovo pomočnico je policija zaprla in izročila sodniji.

Volkovi v Primorju in Liku. V okolici mesta Novi posebno po vaseh v notranjosti Primorja se je pojavilo veliko volkov, ki napadajo vasi ter delajo silno škodo med čredami ovac ondotnih prebivalcev. Tako so volkovi samo enega dne poklali 13 ovac, last kmetov iz vasi Povil in to sredi dneva. V teh krajih se pojavijo vol-

kovi vsako leto, toda še le v zimi, ko jih prisili mraz in glad na ropanje; letos pa so se začeli tako rano pojavljati, da ne pomnijo najstarejši vaščani, da bi se to zgodilo že kedaj poprej. Kmetje prirejajo skupno z orožništvom velike love na zveri, da bi jih pregnali.

Razbojniki v Sremu. V vasi Ivankovo pri Vinkovcih so napadli ponoči razbojniki posestnika Ausländera. Razbojnikov je bilo 8 ter so bili vsi oboroženi z vojaškimi puškami, oblečeni v vojaško bleko ter po licu namazani s sajami. V hišo so vdrli skozi okno ter

z nabitimi puškami zahtevali od Ausländera, da jim izroči 10.000 D. Ko se je izgovarjal da nima toliko denarja doma, so ga pretepli na smrt, dokler jim ni izročil zahtevane svote. Potem so ga izpustili ter zahtevali od gospodinje, da jim je skuhala večerjo. To priliko je porabil gospodar Ausländer ter skočil skozi okno z namenom, da pokliče sosedo na pomoč. Na dvorišču pa je prišel v roke straži, katero so razbojniki pustili zunaj. Ta je Ausländerja prijela ter so ga ostali razbojniki zopet tako pretepli, da bo težko okrevati.

vedati, kako ginljivo so ga zborovalci naprošali, da ne pozabi tega delavskega okraja. Ko je obljubil, da bo «delavske interese ščitil», se je avplavz polegel, zborovalci pa so bili pozvani, naj «neustrašeno» širijo idejo NRS. Večje ironije res ni mogoče najti. Srbski finančni minister, Pašič in drugi kot stebri socializma na eni strani, na drugi strani pa «neustrašeno» širjenje radikalije, ki ma vendar vso oboroženo moč pod seboj in po svojih raznih predstavnikih tudi veliko smisla in sposobnosti celo za razne zlorabe, da novim pristašem te stranke pač ni treba priporočati nobene neustrašenosti. Strah jih je lahko k večjemu v mislih, da ne bodo dobili tega, kar pričakujejo za svoje smešne laži in za svojo najostudnejšo demagogijo.

Lumparije in nepoštenosti mariborskih radikalov.

Mariborski Pašičevi hlapci se poslužujejo sredstva političnih propalic. — Z velikimi obljubami in grožnjami hoteli izsiliti od našega poslanca Šiftarja odpad od SLS. — Dr. Pfeifer, dr. Müller, Slanovec in Švikaršič na brezuspešnem lovu. — Senzacija «Jutranjih Novosti» sama izmišljotina in laž.

Podlih in ogabnih sredstev se poslužujejo novopečeni radikali v Sloveniji. Korupcija, izsiljevanje, laž in enake podlosti so sredstva, koje upotrebljajo zadnje tedne za doseg svojega cilja. Če motrimo vse to, kar so počenjali ti ogabneži z našim poslancem Šiftarjem, že presega vse meje. Tako početje ni več politična borba. Lopovščino najgrše vrste lahko smelo imenujemo naj-novejšje «delovanje» mariborskih kolovodij srbskih radikalov.

Ker jim pri volitvah niso pomagale nobene še tako ostudne laži, ne prazne obljube, ne nasilja, ne korupcija, so hoteli sedaj našega poslanca g. Geza Šiftarja iz Prekmurja pripraviti do tega, da bi izstopil iz Jugoslov. kluba in ga prisiliti, da vstopi v klub srbskih radikalcev. Kar naenkrat so dr. Pfeifer, Slanovec in dr. Müller poslali v «Jutranje Novosti» senzacionalno vest: «Šiftar je postal radikal.» Kdor pozna g. Šiftarja, tega ni mogel verjeti. In res: Vest o odstopu g. Šiftarja iz SLS je lažnjiva. Čitateljem opišemo v naslednjem nekatero zanimivosti iz te «afere.»

Tajnik Švikaršič radikalni špijon.

V Murski Soboti se je vsilil za tajnika SLS neki Švikaršič, bivši finančar. Radi velikih pritožb proti njemu in mnogih nesolidnosti je SLS Švikaršiču odpovedala službo. Mož je postal kar čez noč «radikalec.» Mariborski vodje srbskih radikalov v Sloveniji: dr. Pfeifer, dr. Müller, Slanovec, Trošt in še nekateri drugi, so bili Švikaršiča silno veseli. Poslali so ga na lov za g. Gezo Šiftarjem.

Telegram. — G. Šiftarja zvbijajo v Radence.

Švikaršič je prve dni oktobra poslal g. Šiftarju v Beograd brzovjavko, da je njegov tast na smrtni postelji. Ko je prišel Šiftar domov, vidi, da je to laž. Švikaršič razodene Šiftarju, da se želi dr. Pfeifer z njim posvetovati radi neke šole v Prekmurju in ga nujno vabi za 10. oktobra v Radence. Med Mursko Soboto in Mariborom, oziroma Beogradom je neprestano brnel telefon . . . G. Šiftar pride v Radence. Tam dobi radikalne generale Pfeiferja, Müllerja in Slanovca. Nič se ni več šlo za «šolo», ampak radikalija je hotela kupiti Šiftarja. Kar iz rokavov in torb so sipali radikali obljube. «Ministrstvo poljoprivrede Vam je zasigurano», pravi eden. «Vse Vaše zahteve za Vaš okraj bo vlada upoštevala», sili drugi. «Dobite», mu tiho zašepeče na uho tretji. Od g. Šiftarja so hoteli naravnost izsiliti podpis na pristopnico k radikalni stranki. A radikalni lovci niso imeli sreče. Zategadelj so se poslužili še enega sredstva.

Švikaršič pobira podpise.

Kar naenkrat se je pojavil Švikaršič — Pfeiferjev agent — v Murski Soboti z debelo denarnico. Po Murski Soboti so tajinstveno govorili o tisočakah, ki jih je Pašičeva stranka dala Švikaršiču, da kupi Prekmurce. In Švikaršič je začel pobirati podpise pri volilcih. S tem so hoteli pod firmo «ljudskega mnenja» prisiliti gosp. Šiftarja k usodopolnemu koraku. A s podpisi Švikaršič in Pfeifer nista imela sreče. Vsak dan so Šiftarja zasledovali, telegramov in telefonskih depeš iz Maribora ni bilo ne konca ne kraja. Vedno nove obljube, nove grožnje.

Radikali se veselje. — Šiftarja hočejo dobiti v Maribor.

«Jutranje Novosti» so prinesle koncem prejšnjega tedna alarmantno vest: «Šiftar je zapustil SLS. Presto-

pil je v radikalni tabor. Kupčije se je posrečila. Volilci so zahtevali, da Šiftar izstopi iz Jugoslov. kluba in prestopi v radikalnega. Jugoslov. klub že ima odstopno izjavo. Poslanca Klekla in tajnika Krajca Prekmurci nagnali.» Kdo od radikalov ne bi znorel od radosti pri takih «novicah!» Sedaj bodo stotisočaki in milijoni iz Pašičeve kase kar debelo deževali v Pfeiferjeve, Slanovečeve, Tavčarjeve, Müllerjeve in Švikaršičeve kase. Da bi bilo še vse bolj sigurno, so vabili g. Šiftarja v Maribor, da končoveljavno podpiše «pogodbo.» Muhasti g. Šiftar pa je radikale potegnil in se odpeljal v četrtek zvečer v Beograd v — Jugoslov. klub!

Ogorčenje med našimi volilci.

Kot strela iz jasnega neba se je raznesla po Prekmurju novica: «Poslanec Šiftar je prestopil k srbskim radikalom. Dobil je za to razne koncesije.» Med našimi volilci je nastalo veliko ogorčenje. Ni ga namreč med Prekmurci poštenega človeka, koji bi simpatiziral z radikali. Edino taki, ki so prežeti korupcionističnega duha, ljudje brez vesti, se prodajajo. Poštenjak pa se vsak s studom obrača proč. Od vasi do vasi so tekali seli in vse je govorilo o Šiftarjevem koraku. In volilci so takoj začeli podpisovati proteste, z zahtevo, da mora Šiftar položiti mandat, ako so vesti, ki jih trosijo radikali, resnične. Ljudstvo zahteva zbor zaupnikov ter velike shode. Tako je pravo razpoloženje med ljudstvom. Kar pa pišeta Švikaršič in Pfeifer v «Jutranjih Novostih», je vse izmišljeno. Ko bo narod sedaj zvedel, da je ostal g. Šiftar zvest programu SLS, se bo gotovo pomiril.

Šiftar zopet deluje v Jugoslovanskem klubu.

Iz Beograda smo dobili to-le poročilo: Dne 20. okt. je dospel g. Šiftar v Beograd. Prišel je v Jugoslov. klub in se je tudi kot član kluba udeležil seje parlamenta. Pri volitvi predsedstva skupščine je glasoval za kandidate opozicije proti radikalom. Izjavil je, da so sicer radikali skušali izsiliti iz njega izstop iz SLS, a da on ostane zvest naši stranki in našemu programu. Radikali so silno presenečeni ter se srdijo na mariborske «radikale», ki so jih tako grdo nalimali.

Kdo je spisal Šiftarjev «proglas.»

Radikalske «Jutranje Novosti» od nedelje, dne 21. okt., prinašajo v svoji prilogi debelo natiskano odstopno «izjavo» oziroma «proglas» g. Šiftarja. To izjavo ni sestavil in tudi ne podpisal g. Geza Šiftar, ampak Švikaršič, Slanovec, Trošt, Müller in Pfeifer. Ko so pisali in podpisali to izjavo, še Šiftarjevemu imenu niso prav napisali. Prekrstili so ga v Šiftarja. To potvrdjeno ime rabijo tudi na čelu «proglasa.» G. Šiftar se še nikdar v svojem življenju ni podpisal za Šiftarja. Datiral Slanovec «proglasa» ni iz Martjanecv, kjer g. Šiftar stanuje, ampak imenuje njegovo bivališče «Martinjci.» Ali Vas, Vi novopečeni radikali, ni sram, da počenjate take ostudne falsifikacije! Laž, goljufija in hudobija političnih podležev je razkrinkana.

Kaj sedaj?

Ostudna igra bivših demokratov Pfeiferja in Müllerja, socialista in komunista Slanovca ter «klerikalca» Švikaršiča je razkrinkana. Ti ljudje so se hoteli prikupiti Pašiču, dobiti za svoje «potrebe» od srbske radikalne stranke denar. Nadejali so se, da bodo, ako se jim igra posreči, uživali pri radikalnih ministrih — posebno pa pri bankah — milost.

Ta «afera» je zopet jasno pokazala vso gnilobo in korupcijo, ki preveva radikalno stranko. S poštenimi sredstvi, z resno borbo med Slovenci Pašičevi hlapci ne morejo uspeti, zategadelj pa so skušali doseči zmago s sredstvi političnih apašev.

Iz vsega tega pa sledi nauk: **Kdor hoče ostati Slovenec, kdor hoče ostati poštenjak, ne more iti v pisano družbo srbske radikalije v Sloveniji.**

Iz Maribora.

Kar je preveč, je preveč. Radikalija uganja silen «tamtam» s svojimi sestanki in odborniškimi sejami po raznih gostilnah v Mariboru. Če pomislimo na to, so se najhujši politični klativitezi znašli v mladi radikaliji v Sloveniji, da ne manjka med njimi poleg najhujših megalomanov tudi ljudi slabe moralne kvalifikacije, se ne čudimo, da eden od takih napiše nekaj silno pretiranega, samohvalnega, in cinično drznega o raznih gostilniških sestankih, čuditi se pa moramo, da se pri «Jutranjih Novostih», ki so po zatrdilu od tudi radikalne strani bančno glasilo, znajdejo tako nepremišljeni in nepredvidni ljudje, da take gluposti in gorostasne laži tiskajo in pošiljajo v svet. Primer: Sobotne «Jutranje Novosti» poročajo o prvem rednem običnem zboru NRS za V. mariborski okraj v Nendlovi gostilni. Tu je nastopil odvokat dr. Ravnik in kakor matičar (menda on sam) poroča, je sledil njegovemu govoru «frenetičen aplavz», ko je poslušalce odvrčal od so-

cijalizma Marxa in Engelsa na socijalizem Pačuja in Pašiča. Kdor pozna gospoda dr. Ravnika, si lahko misli, kaj je znal on povedati o Marxu in Engelsu. Nadalje si lahko tudi živo predstavljamo, da je «kakor orkan izbruhnil frenetičen aplavz», ko je priporočal Pašičev socijalizem najbogatejšega človeka Jugoslavije, ki si je poleg lahko pridobljenih milijonov pred in medvojne dobe prilastil še ogromne vojne odškodnine ter — kakor pravijo — beograjski listi — še pri tem ogromnem bogastvu davkov noče plačevati. Drugi priporočljivi socijalist Paču je bil pa srbski finančni minister. In če kdo takemu socijalizmu «frenetično aplavdira», potem je to lahko samo človek dr. Ravnikove vrste, ki za denar menjuje politično prepričanje, kakor perilo. V tem duhu navdušeni radikalni zbor se je izbral tudi nadvse dičnega predsednika v osebi magistratnega uradnika Ježa, o katerem je sodniško ugotovljeno, da izvaja škandalozno korupcijo v službi in uradu. Konečno se je dr. Ravnik poslovil od radikalije magdalenskega okraja, ker je dobil v nekem drugem okraju predsedstvo radikalne organizacije in «Jutranje Novosti» vedo po-

IZ SEJE OBČ. SVETA MARIBORSKEGA 19. OKT.

Otvoritev seje se je zopet zakasnila za tričetrt ure. Namesto ob 7. uri se je seja pričela šele ob tričetrt na osem. Nered med obč. svetniki slavne socialistične in demokratske večine traja dalje, ker ne obkazujejo redno ne sej odsekov, ne plenarnih. Obč. svet bo postal sploh nemogoč, ako ta nemarnost in malomarnost ne bo ponehala.

Župan poroča, da se vrši v tork konferenca županov vseh avtonomnih mest Slovenije v Mariboru, h kateri so povabili tudi zagrebškega župana. Na tej konferenci se bodo posvetovali o nadaljnjih korakih v obrambo mestne avtonomije.

Dravska vojašnica se bo prodala. Za to stavbo se je interesirala tudi občina, pa je najbrž ne bo dobila. Zato je treba, da se sprejme regulacijski načrt za kraje ob Dravi. Ta načrt se sprejme.

Grobar na mestnem pokopališču je bil obdolžen, da izkopava mrliče in jim ropa obleko. Preiskava pa ni dognala ničesar in je bil grobar za to izpuščen. Sklene se uradno preklicati vse tozadevne vesti, da mesto ne bo trpelo na ugledu.

Za hladilne celice v klavnici so mesarji dozdej plačevali letno 150 dinarjev. Ta najemnina se zviša na 2400 D letno.

Dimnikarji zahtevajo povišanje svoje tarife za okroglo 150%. Sklene se, da se skliče za določitev tarife sestaneke vseh v poštev prihajajočih krogov.

Konjaču Nendlu se dovoli zvišanje pristojbin, ker si mora popraviti vozove.

Mestno kopališče dela občini vedno preglavice. Pred meseci se je sklenilo, da bo kopališče tedensko na mesto tri odprto pet dni. To se ni obneslo. Obisk je tako slab, da stroški ogromno presegajo dohodke. Ostro se je kritiziralo gospodarstvo pri kopališču, sklenilo pa se je, da naj še bo kopališče tudi po zimi odprto 5 dni, ker bo po mnenju magistratne večine v zimskih mesecih obisk boljši.

Dr. Jerovšek in občinske seje. Demokratski in socialistični listi vodijo natančno evidenco o moji prisotnosti pri obč. sejah. Veselijo se, če sem tuintam zadržan in ne morem priti k seji, na drugi strani pa spet grajajo, če ne pridem. Isto se je zgodilo tudi v poročilih o zadnji seji. V resnici sem si v skrbeh za te natančne poročevalce demokratskih in socialističnih listov, ker bi se jim lahko zmešalo v glavi, ako morajo toliko razmišljanju o posečanju sej od moje strani, zato jim hočem olajšati trudapolno delo in konstatiram: 1. V torek, 16. okt., sem prišel k seji disciplinarnega sveta točno ob 6. uri. Seja pa ni mogla začeti, ker sta manjkala oba zastopnika socialdemokratov. G. Bahun je prišel še le z zamudo 20 minut. 2. V sredo sem prišel v sejo II. odseka točno ob 7. uri. Čakal sem do pol osmih, pa zastonj. Ta seja je bila in ostala nesklepčna, ker sta zopet manjkala dva zastopnika socialdemokratov. 3. V petek žal nisem mogel priti v plenarno sejo, ker sem bil ob štirih popoldne telefonično poklican k moji nevarno oboleli sestri in sem se eno uro potem z vlakom odpeljal. Kako je slavna večina demokratov in socialistov v petek skrbela za obisk plenarne seje, ne vem, pa dober ta obisk gotovo ni bil, če je mogel župan sejo otvoriti šele s tričetrtturno zamudo. Kje je točnost in kje je ni, lahko čitatelji sedaj sami razzodijo. Prihodnjic na svidenje, pa točno ob napovedani uri! — Dr. Jerovšek, občinski svetnik.

Proračun mestne občine. V smislu § 69 obč. reda za mesto Maribor se javno naznanja, da so proračuni o dohodkih in troških za leto 1924 in sicer mestnega zaklada ter tujih v upravi mestne občine se nahajajočih zakladov že sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni od 18. do 31. oktobra t. l. javno občanom na vpogled, da vsakdo lahko naredi svoje opazke.

Javno vprašanje g. županu Grčarju. Kakor znano, je zadeva Jež-dr. Leskovar končala pred sodiščem tako, da je bil dr. Leskovar oproščen in torej Jež obsojen. Kakor vemo, je dr. Leskovar Ježu očital še nekaj več, kakor se je obravnavalo pred sodiščem in še dosedaj ni uvedel g. Grčar protijemu ljubčku Ježu disciplinarne preiskave. Kedaj neki misli g. župan nastopiti proti radikalni Ježu?

Umrl je g. Jože Novak, bivši posestnik iz Svečine. Zadnja leta je stanoval v Mariboru. Bil je zvest naš pristaša in nagitator pri vseh volitvah. Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi v nedeljo, dne 21. t. m., popoldne na magdalensko pokopališče na Pobrežju. Svetila pokojniku večna luč!

Družinski večer izobraževalnega društva v Studencih pri Mariboru je včeraj uspel prav lepo. Obisk je bil hvalevreden in nam je porok, da se bo društvo poživilo na novo. Za lepo uspešno prireditev se treba zahvaliti g. predsedniku Bričlju, studenskim Orlom in godbi g. Sterleta. Kmalu se bo vršil občni zbor društva in nato se bo začelo z novim, živahnim in vstrajnim delom.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

«Gospa Blakeney», je dejal končno, «Bog vedi, da ste me iznenadili! Ne vem, kaj naj storim. Povejte mi, kaj hočete od mene! Devetnajst nas je, vsi smo pripravljene, da damo življenja za «Dušico», ako je v nevarnosti.»

«Ni še treba za sedaj da bi dajali življenje zanj! Moj zdravi razum in štirje brzi konji, — to bo za nekaj časa zadostovalo. — Pa vedeti moram, kje ga naj iščem. Pogledajte, je pravila in iznova so ji solze zalile oči, «ponižala sem se pred vami, priznala sem vam svoj greh, — ali se vam naj izpovem tudi svojih slabosti? S Percyjem sva se razdvojila, odtujila sva se drug drugemu, on mi ni zaupal, jaz pa sem bila preveč zaslepljena, da bi ga bila razumela. Priznati morate, da je z debelimi povoji povezal moje oči. Ni čuda, da nisem spregledala. — Toda sinoči, koj ko sem ga nevede poslala v smrtno nevarnost, tedaj so mi padli povoji z oči. — Ako mi nečete pomagati, gospod Andrej, bom pa sama šla, da ga rešim, vse bom storila zanj, vse bom žrtvovala, — pa zaman utegnem bit, prepozno utegnem priti, in druga mi ne bo ostalo ko grenko kesanje, dokler bom živa, in — strto srce —.»

«Gospa Blakeney», je rekel mladi mož ves ginjen, «ali veste, da zahteva posel, ki se ga vi hočete lotiti, da zahteva moža — in celega moža? Sami vendar ne morete v Calais! Mislite na nevarnosti! In možnost, da pojedete soproga — če bi vam kraj in čas še tako natančno opisal — ta možnost je skrajno majhna!»

«Oh — upam, da pot ne bo brez nevarnosti! Želim si trpljenja! Mehko, otožno je govorila. «Mnogo sem zagrešila in pokoro moram storiti! — Pa zdi se mi, da se preveč bojite zamere. Chauvelin bo mislil in pazil le na

«Dušico» in na njegove pomočnike, zame se ne bo brigal! — Torej, gospod Andrej, voz je pripravljen, niti trenutka ne smeva zamuditi! — Moram ga najti, moram!« je ponavljala s skoraj divjo odločnostjo. «Posvariti ga moram, povedati mu, da mu je njegov najhujši sovražnik za petami —! Ali ne uvidite, ali ne razumete, da moram k njemu, tudi — tudi če bi bilo prepozno — pa vsaj da sem ob njegovi strani — njegova zvesta žena — do zadnjega trenutka —.»

Zakrila si je obraz z rokami, telo se ji je treslo, vsa je ginevala v razburjenosti, v strahu in v žalosti.

Andreja je premagalo. Kakor sneg na solncu so se topili njegovi pomisleki pod žarom te vroče, požrtvovalne ljubezni žene do moža.

Hlastno je dejal:

«Zapovedujte, gospa! Z vesljem bi vsak izmed nas dal življenje za vašega soproga. Ako pa hočete sami —.»

«Ali ne razumete, da bi znorela, če bi pustila vas oditi, sama pa bi morala doma čakati — brez dela —!»

«Zapovedujte —!» je ponovil, preprosto pa odločno.

«Poslušajte torej! Moj voz je pripravljen. Takoj lahko odpotujem v Dover. Pridite za menoj, vzemite najhitreje konje! Zvečer se vidiva v «Zadovoljnem ribiču». Chauvelin se bo izognil gostilni, poznajo ga, zato mislim da sva tam najbolj varna. — Spremljali me bode v Calais, kajne? Ker pravite, da bi sama utegnila zgrešiti Percyja —. Najela bova brzo jadrnico v Doveru in potovala čez «Rokav» po noči. Ako se preoblečete in napravite za strežaja, vas mislim nihče ne bo tako lahko spoznal. — Se strinjate z mojim načrtom?»

«Popolnoma, gospa! Zaupam v Boga, da zagledamo «Zoro», še preden dospemo v Calais. Kajti na francoskih tleh je gospod Percy s Chauvelinom za petami, vsak trenutek v smrtni nevarnosti.»

«Bog daj, gospod Andrej, da bi nam šlo po sreči!

— Sedaj pa na svidenje! Zvečer se vidiva v Doveru! In po noči bo tekma na življenje in smrt čez «Rokav» med menoj in med Chauvelinom — in cena zmage je življenje «Dušice».

Poljubil ji je roko in jo spremil na ulico, kjer je čakal njen izvošček.

V pol uri je bila «Pri kroni». Sedla je v svoj voz in trenutek pozneje so se v divjem diru njeni spočiti konji proti Doveru.

Ni več obupovala.

Andrej ji bo pomagal in storila bodeta vse, kar bo v njunih močeh. In Bog bo usmiljen. Ne bo dopustil strašnega zločina, da bi bila kriva smrti plemnitega, blagega človeka, — ona, njegova žena, ki ga je ljubila, oboževala, ki bi z veseljem dala svojo kri zanj —.

Margaretine misli so pohitele nazaj k «Dušici», k skrivnotnemu, bajnemu junaku, ki ga je ljubila še preden ga je poznala. Kolikokrat ga je v šali imenovala «kralja svojega srca» — in danes je vedela, da sta skrivnostni junak, ki ga je oboževala in čistila, in mož, ki ga je ljubila tako strastno, — da sta oba ena in ista oseba. Ni čuda, da ji je srce udarilo v podvojeni, blaženi ljubezni in da so ji sladki upi napolnili dušo —. Kaj mu bo povedala, ko se bodeta spet srečala —?

(Dalje prihodnjič.)

Šivalni stroj za krojača prodaja za 2200 din. Ivan Vihar v Ješencih 19, p. Rače. 650 2—1

Učenec pridnih staršev se sprejme v pekarni Iv. Franc. Maribor, Frankopanova ulica 9. 649

Hišo z majhnim posestvom prodaja Jože Kolman v Slivnici 42 pri Mariboru, kjer se izvedo natančni pogoji.

Moško kolo v dobrem stanu, znamka «Waffenrad», se prodaja v Cvetlični ulici 31, I. nadstr. 643 2—1

Fizol, vsako množino, kupujemo. Ponudbe z vzorci na Golič & Co., Celje. 644 3—1

Čast mi je naznaniti
vsem trgovcem manufakturnega blaga
da sem otvoril

podružnico v **MARIBORU**

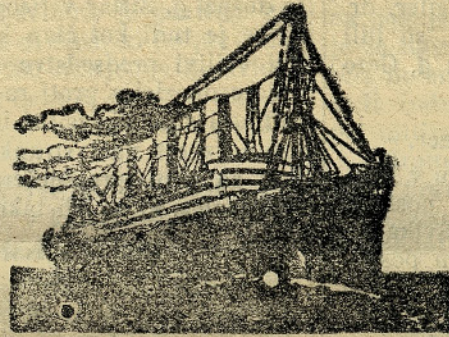
Aleksandrova cesta 26

ter poslužujem solidno in za iste cene kakor v svoji
centrali v Zagrebu.

Z velespoštovanjem

VILIM PICK.

Glavno skladišče: ZAGREB, Duga ulica 6. Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova c. 26.



Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 60. — Sp. it: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruž: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjozje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 3.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Hiša enonadstropna, nova, z lepimi kletmi ter precejšnjim vrto mv Ljubljani, se zamenja za Maribor, eventualno prodaja. Tozadevna natančnejša pojasnila se dobe v trgovini I. Baloh, Maribor, Grajski trg 3. 638 10—1

Kupim hišo v Aleksandrovi cesti, Slovenski ulici, Gosposki ulici ali na Glavnem trgu ali v bližini, ki bi imela v pritličju večje, zračne prostore takoj ali v kratkem na razpolago. — Pismene ponudbe na upravništvo «Straže». 612

Širite „Stražo“!

Gosposka ulica 15.

J. Karničnik

večno najnovije in najboljše blago pri

pletano in vahneno blago

svila za podlago

svila de China v vseh barvah

svila za podlago

svilane bluze

svilane bluze

svilane bluze

svilane bluze

SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI
Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.
Filijalka; Maribor, Solska ulica šte. 2.

KUPUJE
se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje

Novo došlo!

vseh vrst angleško in češko sukno in drugo manufakturno blago, za jesensko in zimsko sezono. Cene resnično nizke, blago iz priznane najboljše tovarne.

Novo došlo!

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16
Vsak naj si ogleda zalogo in prepriča s enkratnim nakupom!